

Perustietoa selkoviestinnästä

Avoin demokratia -verkosto 17.4.2024

Leealaura Leskelä, Kaisa Kaatra
Selkokeskus, Kehitysvammaliitto

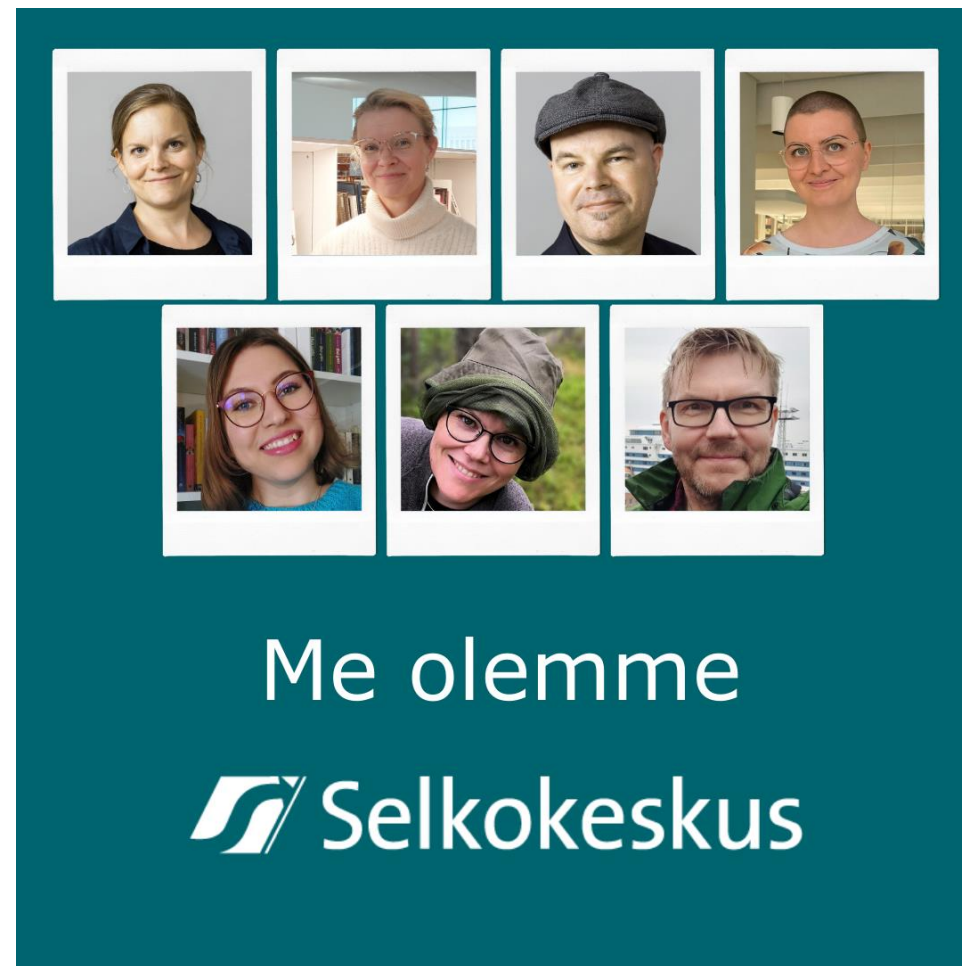
Anne Ketola
Tampereen yliopisto

Kuva: Elena Chebannaya

Selkokeskus

- Selkokeskus on voittoa tavoittelematon selkokielen asiantuntijakeskus ja osa Kehitysvammaliittoa.
- Selkokeskus
 - kehittää selkokieltä ja -viestintää
 - tukee selkokielen käyttöä Suomessa
 - edistää selkokieltä tarvitsevien ihmisten asemaa yhteiskunnassa.
- www.selkokeskus.fi,
www.selkosanommat.fi, www.kvl.fi

Selkokielen määritelmä

Selkokieli on suomen kielen muoto, joka on mukautettu **sisällöltään, sanastoltaan ja rakenteiltaan** yleiskieltä luettavammaksi ja ymmärrettävämmäksi.

Se on suunnattu **ihmisille, joilla on vaikeuksia lukea** tai ymmärtää yleiskieltä.

Selkokieli on suomen kielen muoto

Erikoiskieli

Yleiskieli

Selkokieli

Miten sanoisit helpommin?

Yleiskieli

Yhteyden saamiseksi omaan hoitovastaavaan täytetään osoitteesta www.lomake.fi löytyvä lomake.

Selkokieli

Ota yhteyttä hoitovastaavaan

Sinulla on oma hoitovastaava. Jos haluat ottaa häneen yhteyttä, täytä lomake.

Lomake on osoitteessa www.lomake.fi.

Kuka tarvitsee selkokieltä?

Kaikki, joille yleiskielen lukeminen ja ymmärtäminen on vaikeaa tai mahdotonta.

Selkokielen tarpeelle voi olla esim. seuraavia syitä:

1. pysyvä ja usein synnynnäinen kielellisen tuen tarve (esim. kehitysvamma, kehityksellinen kielihäiriö, lukivaikeus, ADHD)
2. kielitaidon heikentyminen (esim. muistisairaus tai afasia)
3. suomi tai ruotsi ei ole äidinkieli

Yli puoli miljoonaa tarvitsee selkokieltä

- Selkokieltä tarvitsee Suomessa arviolta 650 000–750 000 ihmistä ([Selkokielen tarvearvio 2019](#)).
- Arvio perustuu eri kohderyhmiä koskeviin
 - tilastotietoihin (esim. Tilastokeskus, Kelan tiedot Suomen väestöstä)
 - lukutaitotutkimuksiin (PISA 2009 ja 2012 sekä PIAAC 2012).

Selkotunnus

- Selkojulkaisun tunnistaa selkotunnuksesta.
- Tunnus on merkki siitä, että julkaisu noudattaa selkokielen periaatteita.
- Selkokeskus myöntää tunnuksen
 - esitteille ja oppaille
 - lehdille
 - internetsivustoille (yhteistyössä Papunet-verkkopalvelun kanssa).
- Selkokirjoille ja -oppimateriaaleille tunnuksen myöntää Selkokeskuksen selkokirjatyöryhmä.
- Lättläst-materiaaleille selkotunnuksen myöntää LL-Center.
- [Hae ilmaista selkotunnusta.](#)

Selkokielen pikaohjeet

Mitä on selkokieli?

SANAT

- helpot, lukijalle tutut sanat; vaikeiden käsitteiden selittäminen

KIELEN RAKENTEET

- mahdollisimman yksinkertaiset, lukijalle tutut kielen rakenteet; lyhyet lauseet ja virkkeet

TEKSTIN RAKENNE

- helposti hahmotettava, johdonmukainen tekstin rakenne; helposti omaksuttavat sisällöt

VISUAALISET PIIRTEET

- helposti hahmotettava ja lukemista ja omaksumista helpottava tekstin ulkoasu

Selkokirjoittamisen pikaopas

- Pidä selkokieltä tarvitseva lukija mielessäsi.
- Älä kirjoita mitään turhaa.
- Valitse sopiva sävy.
- Käytä lukijalle tuttuja ja konkreettisia arjen sanoja.
- Selitä vaikeat sanat.
- Kirjoita lyhyitä lauseita ja virkkeitä.
- Käytä yleisiä, lukijalle tuttuja kielen rakenteita.
- Karsi pois vaikeat kielen rakenteet.
- Tee tekstistä visuaalisesti helppolukuista ja kiinnostavaa.
- Pyydä palautetta ja korjaa tekstiä.

<https://selkokeskus.fi/selkokieli/nain-kirjoitat-selkokielta/pikaopas-selkokielen-kirjoittamiseen/>

Selkokielen periaatteita pähkinänkuoressa 1/3

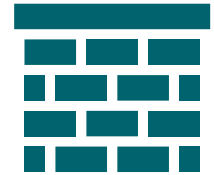
Tekstikokonaisuus

**Jäsentele, ole johdonmukainen.
Etene yksi asia kerrallaan.
Jaa sopivan lyhyisiin
kokonaisuuksiin.**

**Kirjoita lukijan näkökulmasta.
Kiinnitä huomiota aloituksessa
lukijan motivoimiseen:
miksi tekstisi on lukijalle
tärkeä?**

**Älä ota tekstiin mitään lukijalle
turhaa informaatiota.
Ota huomioon lukijan
mahdolliset tietoaukot.**

Selkokielen periaatteita pähkinänkuoressa 2/3

Sanat

Käytä lukijalle tuttuja arjen sanoja.
Suosi lyhyitä, konkreettisia sanoja.

Vältä vaikeita ja harvinaisia sanoja, jotka ovat lukijalle vieraita.

Selitä vaikeat sanat, joita et voi tekstissä välttää.

Selkokielen periaatteita pähkinänkuoressa 3/3

Kielen rakenteet

**Kerro, kuka tekee
ja mitä hän tekee.
Viittaa tekijöihin selkeästi ja
johdonmukaisesti.**

**Vältä vaikeita ja harvinaisia
kielen rakenteita, jotka voi
olettaa lukijalle vieraksi.**

**Etene yksi asia kerrallaan.
Suosi lyhyitä lauseita ja
virkeitä.**

Muuttaisitko jotakin?

Yleiskielellä:

Työuraeläke on tarkoitettu niille, joilla on pitkä työhistoria rasittuneisuutta ja kuluneisuutta aiheuttavassa työssä.

Selkokielellä:

Työuraeläke on tarkoitettu niille, jotka ovat tehneet pitkään rasittavaa ja kuluttavaa työtä.

Muuttaisitko jotakin?

Ammatillinen koulutus on nykyään osaamisperusteista, joten kaikkien opinnot eivät kestä yhtä pitkään. Jos joku opiskelija valmistuu muita nopeammin, hänen tilalleen voidaan ottaa uusi opiskelija kesken lukuvuoden. Tätä kutsutaan jatkuvaksi hauksi.

(<https://www.spesia.fi/hakeminen/jatkuva-haku/>)

Kaikki opiskelijat eivät opiskele yhtä kauan.

Jos joku opiskelija valmistuu nopeammin kuin muut, häneltä vapautuu opiskelupaikka.

Voimme ottaa tälle paikalle uuden opiskelijan, vaikka lukuvuosi olisi kesken.

Voit siis hakea opiskelemaan meille milloin vain.

Tätä kutsutaan jatkuvaksi hauksi.

Mitä seuraavaksi?

Hanki lisää tietoa selkokielestä!
Kehitämme parhaillaan selkokielen
koulutuspolkua.

Lisätietoa

Selkokeskus tarjoaa

- neuvontaa ja tukea selkohankkeisiin
- tietoa selkokielestä
- selkotunnustarkistuksia.

Kehitysvammaliiton yritys Saavuta tarjoaa

- koulutusta selkokielestä
- selkotekstien muokkausta

